

Twentse Post

MAANDBLAD VOOR CULTUUR EN GESCHIEDENIS

BEELDENDE KUNST, STREEKTAAL, NAAM- EN VOLKSKUNDE

nr. 1

JAN. 1972

11^e jrg.

foto: KUIPER, Oldenzaal

PRINS APPIE DE EERSTE VAN DE BOESKOOLOSTAD

[Persagentschap 'Vedan']

RESIDENTIE-STAD OLDENZAAL — HET KADOLSTERMÄNNEKE's volk doet cont allen luden die dit sullen seen of horen, Ridderen, Knapen, Mannen ende Dienstmannen ende den ghemeynen Landt van Twenthe, dat sy — nae guden berade — hebben uthverkoren ende gehoorsaemheit bekenen:

APPIE VAN DE PLECHELMUSSTADT

PRINCE TO OLDENZEEL ende LANDTSHEER DER TWENTHE, naedemaels he hadde belovet ons ende onse kinderen te laeten in al dusdanen olden rechten ende vrijheden als onse voervaderen ummer ghehat hebben,

'tOldenzeel int jaer ons Heren tweedoezend-min-achtentwintig, in de Doore Daghen, gedachtig den wiezen raad van Geert Grote:

„Voer alle dinc dunct mi goet, dat ghi gheestelike blide sijt. Uwe gebreke sullen U mishagen, mer niet beanxten noch bedrukken.”

Also sint Ridderen, Knapen, Mannen ende Dienstmannen, dee dat spel verstaen, schuldich um to riden to Plechelmistadt, daer sal op Bockenbal man ende dienstman ende dat landt van Twenthe den nije Landtsheer hulden.

'N VOLSLAGEN VERRASSING, deze uitverkiezing van dokter Lindemann tot Carnavalsprins van de Boeschoolstad.

Weliswaar is het te Oldenzaal in brede kringen bekend, dat de huisarts Lindemann zich telkenjare in de Carnavalsdagen zonder gewetensbezwaren in het vrolijke feestgewoel stortte, net als de overige ingezetenen van de Plechelmusstad; ('ik zou niet weten, waarom ik me in Oldenzaal niet zou kunnen laten gaan, en eerst een reis naar Brabant of Limburg zou moeten maken om lekker Carnaval te kunnen vieren', zegt hij). Toch zag niemand hem in vol ornaat en omstuwd door Kadolstermännkes op de Prinsentron zitten, laat staan zichzelf.

Zijn vrouw Cora Lindemann-Muller:

'Ik schrok me lam toen ik het hoorde.'

Maar nadat ze over de eerste schrik heen was, trok ze dadelijk partij voor de 'Kadolster'-gemeenschap, die een beroep deed op haar man.

Henricus Theodorus Lindemann werd geboren op 23 juni 1936 in Oude-Pekela en studeerde medicijnen aan de Universiteit te Groningen. Daarna vervulde hij zijn mil. dienstplicht, in het verlengde waarvan hij onlangs op papier werd bevorderd van reserve-luitenant tot kapitein ('maar ik heb nog steeds vergeten, een nieuwe streep op m'n pak te naaien'). Gehuwd in 1962, begon hij in januari 1965 te Oldenzaal een huisarts-praktijk.

Zijn jonge gezin telt inmiddels twee jongens en twee meisjes: Theo (8 jaar), Herman (6), Margriet (2) en Aafje (6 maand). Als lid van de optocht-commissie waarvan hij eind '71 voorzitter werd (vanzelfsprekend moest hij deze maand van die benoeming afzien), zit hij al zo'n vijf jaar in het actieve Carnavals-werk.

Een vreemde eend in de bijt is dokter Lindemann (nu Prins Appie) dus zeker niet.

Als een huisdokter de benoeming tot Carnavalsprins op zich neemt, moet Carnaval toch wel een gezonde zaak zijn voor een mens. 'Had u dan ooit anders gedacht', merkt de hofschrijver van Prins Appie — Frans Ankone — op.

'Carnaval is een gezondheids-pil voor de hele gemeenschap', zegt Prins Appie, de medicijnman. 'De burgerlijke hiërarchie valt in de Carnavals-week weg en wordt vervangen door een scherts-hiërarchie. Misschien wel om te ontdekken dat we allemaal gelijk zijn en leven voor elkaar.'

ELFDE VAN DE ELFDE

EIND VORIG JAAR — OP DE UITbundig gevierde Elfde van de Elfdebals — werden in de vele Carnavalscentra van Twente alle vorstelijke oudgedienden zonder pardon buiten de deur gezet, ontdaan van al hun waardigheden en verheven voorrechten, om schoon schip te maken voor het nieuwe Carnavals-seizoen 1972.

— Met alle hens aan dek loodsten 'de Kadolstermännkes' te OLDENZAAL op 13 nov. hun Twentse opperheerser Prins Janus de Eerste in een kanarie-kooi naar de Canarische Eilanden, waar hij verder als burger zijn leven mag slijten.

— 'De Beetwottel' te ALMELO konden op 13-11-71 in hotel Nationaal na het ontroerende afscheid van hun oud-prins meteen overgaan tot de feestelijke begroeting van zijn opvolger: Hans de Eerste.

— De twee Carnavals-verenigingen van BORNE hielden hun Elfde van de Elfdebals beide op 13 nov. In het hoofdkwartier van 'de Vrijbuiters' werd een exclusief afscheidsfeest gehouden (de nieuwe prins wordt in januari gekozen), terwijl in de feestzaal van 'de Toetenblazers', op het wegspoelen van de oud-Prins in een levensgroot toilet, meteen het feestelijke onthaal volgde van zijn opvolger Ben de Eerste.

— 'De Moppentappers' van DELDEN maakten de 14de november tot een afscheids- en welkomstfeest, waarop Baron Han I als nieuwe heerser werd begroet. De Deldense Carnavalsvereniging 'de Dikke Steen' nam op 13 nov. feestelijk afscheid van Prins Murk I, om vervolgens het prinseloos tijdperk in te gaan t/m januari.

VOLKSLEVEN

— Graaf Willi I van DE LUTTE vond op 13 nov. zijn einde in een crematorium, opgetrokken midden in de zaal van het Bernardus-gebouw aldaar. Op 11 febr. zal zijn opvolger worden ingehaald. Als gasten waren aanwezig de vertegenwoordigers van de Carnavalsverenigingen 'de Veldmuuskes' uit OVERDINKEL en 'de Gaffeläöskes' uit LOSSER.

— In zaal Daalzicht vierden 'de Daaltrappers' te ENSCHEDE zaterdag 13 nov. (tot ver in de kleine uurtjes van zondag d.a.v.) het afscheid van Prins Frans I, in het goede vertrouwen, dat de opvolgings-kwestie naar tevredenheid zal worden geregeld. 'De Velve Keerlkes' uit dezelfde stad stampen op 'de Elfde van de Elfde' in het parochiecentrum 'de Goede Herder' hun Prins Lodewijk I met een hei-blok de grond in. Zijn opvolger zal begin 1972 worden ingehaald.

— De 13de nov. werd met groot ceremonieel Prins Johan I geïnstalleerd als opperhoofd van de Carnavalsvereniging 'de Meerpoet'n' te GOOR. De Goorse Carnavalsvereniging 'de Deurdouwers' hadden een week eerder op 6 nov. als nieuwe heerser ingehaald Prins Hans de Eerste, aan wie in zaal Lentelink 'n knalwelkom ten deel viel.

— 'De Ketensleppers' te HAAKSBERGEN namen op 14 nov. in café Put afscheid van Prins Hendrik zonder zich vooralsnog zorgen te maken over zijn plaatsvervanger.

— Prins Rimondo van de Carnavalsvereniging 'de Windbuul'n' te HENGLO blies op 12 nov. de aftocht met 180 zestig-plussers op de hielen. 'De Weidemennekes' uit de Weidehoek aldaar 'jaagden' daags daarna Prins Ben I de wei in. Hun nieuwe heerser zal worden voorgesteld op het Prinsensbal van 14 januari.

— 'De Glasblazers' te OLDENZAAL gingen laat op de avond van de 13de november over van bier op water wegens 't afscheid van Prins Harry I.

Geesteren

GEPUBLICEEERDE KRONIEKEN

In de kleine jaargangen Twentse Post [2e lustrum-periode: 1967-1971] publiceerden wij de kronieken van: Albergen, Almelo, Beckum, Bentelo, Beuningen, Boekelo, Borne [alle in TP jrg. 1967], Bornerbroek, Buurse, Delden, De Lutte [alle in TP jrg. 1968 met vervolg De Lutte in '69], Denekamp, Deurningen, Diepenheim [alle in TP jrg. '69 met vervolg Diepenheim in '70], Enschede [TP jrg. 1970], Enter, Fleringen [TP jrg. 1971]. Inzage bij de bibliotheken in Twente.

'DE HUYEREN'

TEGENOVER DE HAVEZATE 'de Eeshof' te Tubbergen voert een verharde weg naar de buurschap 'de Huyeren', waarvan de naam duidt op een 'heurne' (zoals in 'Broekheurne'), hetgeen betekent: woonhoek of buurt.

Sommigen zien in de naam 'heurne' of 'horn' een verwijzing naar een stuk land, dat de vorm had van een hoorn (het spitse uitsteeksel aan de kop van verschillende dieren). Op soortgelijke wijze immers worden ook percelen grond 'de stet' (staart) genoemd.

Vooralsnog houden wij het er op, dat '(de) huyeren' een gesubstantiveerde vorm is van het werkwoord '(thuis-)horen' [Tw.: '(thoes)heurn']. Op soortgelijke wijze werd het werkwoord 'merken' [Tw.: 'marken'] gesubstantiveerd tot 'de marke', d.w.z.: een van merktekens voorzien, afgebakend grondgebied. In de Geesterense buurtnaam 'de Hyeren' blijkt dus een merkwaardige variant bewaard gebleven van 'heurne', 'huurne' of 'horn'.

WAT BETEKENT GEESTEREN? De naamkundige B.J. Hekket (zie het vraaggesprek op p. 3 van dit nummer) schrijft in het dagblad 'Tubantia' van 4 juli 1970:

„Er zijn in oost Nederland twee dorpen, die de naam Geesteren dragen: Geesteren in de gemeente Tubbergen en Geesteren in de gemeente Borculo. Geen van beide schijnt tot familienaam geworden te zijn, voor zover me bekend is, tenzij de gelatinizeerde vorm Geesteranus er een afleiding van is. Even over de grens, bij Nienborg ten zuiden van Gronau, stonden in 1332 twee huisteden, die gelegen waren tussen „Gestern“, wat, zoals we hieronder zullen zien, ook de oude schrijfwijze van de beide Nederlandse Geesterens is.

Het Twentse dorp wordt voor het eerst in 1268 vermeld als Geystere, in welk jaar er een ridder Nicolaus van Geysteren blijkt te wonen, die de hof aldaar aan een collega uit Almelo verkoopt. In 1272 is de naam Gesteren en in 1308 Ghiesteren.

Het Gelderse dorp heet in 1209 Geistern; bij deze spelling moet men wel bedenken dat men soms „ei“ voor „ee“ schreef.

Het stamwoord in deze namen is „geest“, een aardrijkskundig woord dat „zandgrond“ betekent en meer speciaal een zandige rug in moerassig gebied. Het is zeer bekend in het westen van ons land, waar men de geestgronden kent en het vormt het bestanddeel van verscheidene min of meer bekende plaatsnamen. We kennen Poelgeest, dat tot de gemeente Oegstgeest behoort: de eerste heette in de negende eeuw Polgest, ofwel een zandige hoogte, die uit een „poel“ oprees; de laatste is ontstaan uit Osgeresgeest, zoals het in dezelfde tijd heette, ofwel de geest die aan ene Osgere toebehoorde. In de buurt van Naaldwijk lag eenmaal een hoeve Alsemgeest, nu nog als familienaam bekend, waarin waarschijnlijk de voornaam Alselm schuilt.

Ook in oost Nederland komt „geest“ wel voor; in 1324 vond men er zelfs een vlak bij Münster, waar een zekere Lubert thor Hove, of ter Hove, zoals we nu zouden zeggen, een erve had dat „upper gest“ gelegen was, ofwel

'GEEST-HUYEREN'

Wanneer men oudtijds 'de Huyeren' was gepasseerd, bereikte men al spoedig een zandrug, die lag opgesloten tussen de ontoegankelijke moerassen van het Manderveen, het Langeveen en het Gravenveen, van welke laatste wildernis een groot gedeelte werd aangeduid als Friezenveen. Op genoemde zandrug of geestgrond hebben zich eveneens landbouwers gevestigd. Hun woonhoek werd 'Geest-huyeren', vervolgens 'Geest-heurne' en tenslotte 'Geesteren' genoemd. Deze naam ging later over op het hele gebied, dat thans kerkdorp Geesteren heet.

DE VERMOLENHOEK

Gezien de landschappelijke situatie, het kaarsrechte wegnnet (dat sterk verschilt van 't kronkelige wegnpatroon in 'de Huyeren' ten zuiden van Geesteren), alsook met het oog op historische gronden (zoals de ligging van de 'olt hoveden hoofsteden': de oud aangelegde boerderijen) zal de naam 'Geest-huyeren' betrekking hebben op de woonbuurt ten westen van het dorp, thans aangeduid als 'Vermolen-hoek'.

Eens stonden in deze omgeving aan de Molenbeek — op enige kilometers afstand van elkaar verwijderd — een koren- en olie-watermolen.

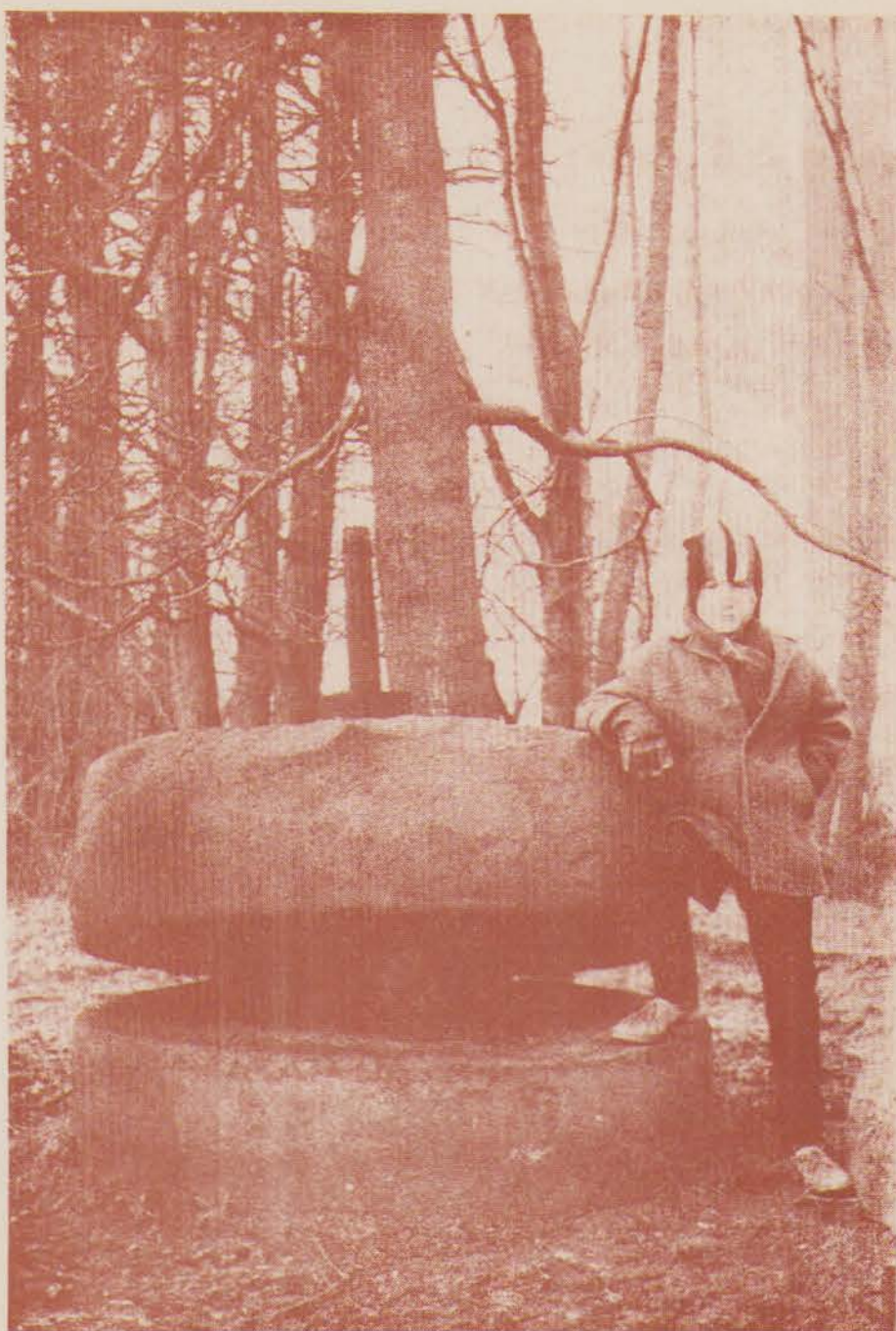
De eerstgenoemde, gelegen ten noorden van het oude kruispunt van wegen in het dorp, wordt in processtukken uit de 17e eeuw¹⁾ aangeduid als 'de Naermölle', en in het Schattingsregister van Tw. uit 1475 als 'Narremole', dit is Noordmolen; ²⁾. Als boerderijnaam leeft de gedachtenis aan deze korenmolen ter plaatse nog voort.

op de geest. In Friesland bestaat het woord in de vorm van „gaast“; er is zelfs een hele landstreek naar genoemd: Gaasterland. Tenslotte is er in Drente in de gemeente Anlo het dorpje Gasteren, dat een „verfrieste“ vorm is van Ghestre of Ghesteren, zoals het omstreeks 1300 heette; Gasteren heeft het wel tot familienaam gebracht. Over „geest“ bestaat dus geen twijfel, maar wat moeten we met die uitgang „-eren“ aan? Het is stellig geen meervoudsvorm; die zou „geesten“ geweest zijn.

Door vergelijking met andere, vooral Drentse plaatsnamen, is gebleken, dat al die Geesterens ontstaan zijn uit Geesthorn, een woord dat we in het westen kennen als „hoorn“ en in het oosten als „heurne“ of „huurne“. Het betekent „hoek“ en men duidt er mee aan de onderdelen van een parochie of een gerecht, van zeer geringe omvang, van hooguit een paar huizen. In Twente vinden we heel wat van die „hoeken“ en ook over de grens bij Bentheim, waar men de Hagels-hoek en de Sieringhook vindt. Om Oldenzaal gaf men de voorkeur aan „heurne“: er was de Hengelerheurne naar het erve Hengele, de Elfterheurne en de Rooder Heurne. Vlak bij Enschede, aan de grens, vindt men de buurschap Broekheurne, en verder vindt men het woord in familienaamen als Heurneman en Heurnink. Huurneman en ter Huurne naast Huurnink.

Zo'n naam als Broekheurne spreekt voor zichzelf: het was een hoek bij een broek of moeras gelegen. Zo moet ons Geesteren eenmaal Geesthorn of Geestheurne geheten hebben en dat wilde zeggen dat er een hoek of heurne was, waarin wat land lag of een paar huizen stonden op een „geest“ of „heuvel“. Er is in Duitsland 'n plaatsje bij Düsseldorf dat nu Geiseren heet maar in 1216 Geishorne en in 1249 Geiserne; dat laat de overgang van „horn“ naar „ern“ duidelijk zien. Er komt in Twente een familienaam Van Zeggeren voor; vermoedelijk is die afgeleid van een huis Zeghorn bij Aselo, waarin we dezelfde overgang vinden als bij Geesteren.

B. J. Hekket

Ter plaatse waar eens de olie-watermolen van Geesteren stond — in de Vermolenhoek — liggen nu nog enkele maalstenen.

De oliemolen vervolgens — in een koopkontraat uit 1819 'de Verdermolen' genoemd ³⁾, voorts opgetekend in 1475 als 'Verremoele' ⁴⁾ en in 1323 als 'Wirremolen' ⁵⁾ — staat bij oud Geestnaren nog bekend als 'de Vermolen' en gaf dus kennelijk zijn naam aan de gehele woonhoek. Desgevraagd deelde de Hengelose naamkundige B. J. Hekket (zie ook het vraaggesprek op blz. 3 van dit nummer) aan ons mee, dat de oude schrijfwijze van (de) 'Vermolen', namelijk 'Wirremolen', verwijst naar het Engelse woord 'weir', 'n in Engeland nog gebruikelijke naam voor stuwkolk en verwant aan ons 'landweer': een opgeworpen, beschermende aarden wal, zoals vroeger op vele plaatsen in Twente was te zien.

Op de plaats, waar eens de oliemolen van Geesteren stond, ligt nu nog een drietal maalstenen; (foto boven).

'DE DRIESCHICHT'

De streekhistoricus pastoor Geerdink⁶⁾ merkt op, dat 'de Drieschicht' 'n unicum in de markconstitutie was. Het vormde een ontzaggelijk groot complex van volkomen woeste, wilde gronden, ontoegankelijk voor mens en vee, schuilplaats voor menig wild gedierde. Om nu nog enig toezicht hierover te hebben, werd deze wildernis toebedeeld in onverdeelde gemeenschappelijke eigendom aan de belendende marken Geesteren, Vasse en Mander, die op hun beurt 'de Drieschichtige Marken' werden genoemd.

Het oudste markeboek van 'de Drieschicht' begint in het jaar 1498; [dat van 'de Lutte' in 1440

en vervolgens 'Albergen' in 1466, 'Woolde' in 1482, 'Azelo' in 1518, 'Usselo' in 1540, 'de Groote Boer-marke van Delden' in 1542 en dat van 'Elsen' in 1549].

De boeren van de 'Drieschichter Marke' Geesteren, Vasse en Mander kwamen voor hun markevergaderingen (meestal plaats vindend 'opt eersten dach naestfolgende Sanct Jans Daghe') bijeen op 'de Noortmeule', maar gewoonlijk op 'de Meyerhof' te Mander.

In 1534 gaven de markegenoten van Geesteren, Vasse en Mander aan de Broeders van het Klooster te Albergen verlof 34 koeien te laten weiden op hunne gemeene

GESCHIEDENIS

gronden onder de hoede van een lekebroeder. Genoemd klooster herbergde gedurende 't prioraat van Joannes van Lochem [1520-1525] om de 30 paters en bij de 50 lekebroeders, welke laatste allerlei huis- en veldarbeid verrichten. Deze prior noemt in een door hem geschreven boek een zekere Wolfer (Wulferink) in Geesteren, die door het verlenen van renteloze voorschotten het klooster dikwijls in financiële moeilijkheden te hulp kwam. Meer dan honderd personen, zegt de prior, waren in het klooster gehuisvest. Want bij de tachtig, hierboven genoemd, moeten nog gevoegd worden de pan- en steenbakkers, de metselaars en timmerlieden, die voor vast, en de vele vreemdelingen en reizigers, die tijdelijk in het klooster in de kost waren; ⁷⁾.

Aangezien vele adellijke alsook

de wetenschap der eigennamen

eerwaarde groot-grondbezitters belangen hadden in genoemde drie marken, deden de markevergaderingen van 'de Drieschicht' soms niet onder voor een luisterrijke receptie op een havezate.

'In den jare 1552 up avent Mariae Magdaelenae' vergaderden de drie marken onder voorzitterschap van 'die erbare und dogetsame Juffer Agnes van Ittersum Vrouwe van Noorddeuringen als erfholtrichterse', met naast haar de Erentveste Wolter van Coeverden en de invloedrijke Erentveste en Edelbare Here Bernardt van Schedelick, Lands-cumptur (kommandeur) der Balle van Westfalen van het Huys tot Ootmarsum. Verder de Twentse jonkers Grubbe van Fleringen, van Heyden tot Enschede, van Beverfoerde tot Weemselo, de Rechterens van den Schuylenburg, van den Marck tot het Everlo, Van Kemnade tot de Kemnade van Bellinckhave en de Heer van Kettler van het Huis te Lage. En daartussen nog de priors van de kloosters van Frenswegen en Sibculo en Derick van Deventer, de gevolmachtigde van de Heren van het Capittel van Sint Pieter binnen Utrecht. Verder de Amptman van het Jufferenstift Weerselo en de jurist Joachim Blanckenheim als gemachtigde van het zusteren convent te Almelo.

Een unicum is een eigen Kamer der Marke: in 1701 besloten de markegenoten van Mander 'tot antimmeringe van een camer op den Meyerhof to Mander omme daerin den Holtink to holden' en heeft de vrouw markerigterse 'angenomen de kosten van betimmeringe en metselen te dragen.'

Nadat sinds 1618 de Heer van Almelo op een deel der 'Geistersche torfvennen' in 'de Drieschicht' (driescheiding) gelegen, rechten liet gelden, kwam het weliswaar in 1696 tot een compromis tussen hem en de drie marken, maar alras was men het weer oneens en procedeerde men tegen de Graaf tot het jaar 1733. In laatstgenoemd jaar zien wij de Graaf voor het eerst — op welke grond blijkt niet uit 't markeboek — optreden als erfmarke-richter van de 'Drieschicht Markken'. Weldra geraakte toen een groot deel van 'de Drieschicht' in zijn bezit, waarna in 1788 de drie marken de rest van deze wildernis onder zich verdeelden.

Röring zegt ¹⁾, dat de gemeenschappelijke markegronden te Vasse grotendeels bestonden uit heidevelden, die naar de ligging verschillende namen droegen, zoals: Oosterveld, Hoogveld, Hamveld ('ham' zou betekenen: afgesloten), Lageveld, Westerveld e.a. Laatstgenoemd veld had de bijnaam 'Raoseveld' vanwege de razende twistgesprekken wanneer Tubbergenaren hier plaggen staken en andere profijtten zochten.

¹⁾ 'de Naermölle', mr. G. J. ter Kuile, 'Twentsche Eigenheimers', blz. 319.

²⁾ In 't markeboek van de Drieschicht Marke: 'Noortmeule'.

³⁾ Ter Kuile: 'de Twentsche Watermolens', blz. 91 e.v.

⁴⁾ G. L. Hulshoff, 'Schattingsregister van Twente uit 1475', blz. 13.

⁵⁾ Idem, blz. 13 (voetnoot).

⁶⁾ J. G. Geerdink, kapelaan (1831) en nadien pastoor te De Lutte (1837-1868), schrijver van div. hist. bijdr.

⁷⁾ W. G. A. J. Röring, Kerkel. en Wereldlijk Tw., 1909, Dl. I, blz. 230.

⁸⁾ Idem, Dl. II, blz. 236.

BERNARD JAN HEKKET WERD geboren te Alkmaar 15-3-1917, maar woont al ruim een kwarteeuw in Twente. Kort na de 2e Wereldoorlog (1946) werd hij leraar Engels aan het Gymnasium en de HBS te Hengelo, waar hij nog-net-niet zijn zilveren jubileum vierde, want in sept. '70 verbond hij zich aan de H.E.A.O. te Enschede, school voor Hoger Economisch en Administratief Onderwijs aldaar. Deze 'overstap' hangt samen met zijn acte M.O.-C, hetgeen wil zeggen dat hij specialist is in Economisch Engels.

Voorts is hij verbonden aan de opleidings-cursus M.O.A.-Engels van de Pedagogische Academie Twente te Hengelo, terwijl hij verder nog werkzaam is als beëdigd vertaler Engels en als docent aan een universitair instituut te Utrecht.

Het zijn echter niet deze onderwijs-taken, die onze aandacht trokken, maar de interessante publikaties op het gebied van de naamkunde, die de laatste jaren van zijn hand verschenen in diverse bladen en periodieken. Herhaaldelijk kwamen daarin ook namen aan de orde van woonplaatsen, boerderijen en families in Twente, hetgeen voor ons aanleiding was tot dit vraaggesprek te zijnen huize: Dorstraat 36, Hengelo. Op een januaridag in 1972.

DE HOOFD-DIALEKTEN

TP: Moet men Anglist zijn ofwel een kenner van het Engels en zijn literatuur, om zich met sukses te kunnen verdiepen in het Oost-Nederlands van de Middel-eeuwen?

H.: Ik ben Anglist, maar strikt genomen in wijdere betekenis ook Germanist.

Een M.O.- of doctoraal-opleiding in een moderne taal bestaat uit twee hoofdrichtingen, namelijk:

△ letterkunde

en voorts

△ taalkunde, waarvan de historische taalkunde een onderdeel uitmaakt.

Juist dit laatste onderdeel heeft altijd mijn bijzondere interesse gehad:

te weten hoe de taal was in de Angelsaksische of Oud-Engelse periode, dat wil zeggen vóór het jaar 1000;

alsook hoe de taal was in de Middel-Engelse periode (van ca. 1000 tot 1500), welk tijdvak van belang is voor de studie van het Middeleeuwse Oost-Nederlands, omdat Oud-Engels en Oud-Saksisch taalverwant zijn.

TP: De taalverschillen tussen de west-Europese volkeren moeten dus vroeger niet zo groot zijn geweest?

H.: Ik denk, dat de Evangeliepredikers Leafwin (Lebuinus), Plechelmus en Bonifatius, die Angelsaksers waren en vanuit Engeland naar ons land overstaken, de taal van de mensen hier net zo goed hebben kunnen verstaan als wij thans het Vlaams. Neem het Nederlandse woordje: 'voet'.

In het Twents luidt dit: *voot*, en in het Engels: *foot*. Het meervoud wordt in het Nederlands gevormd door achtervoeging van -en: 'voeten'. Een Twent spreekt echter niet van *vooten*, maar van *veut*, precies zoals 'n Engelsman spreekt van: *feet*.

TP: Deze oude taalverwantschap verklaart dus, waarom 'n Twent zich in zijn 'spraoke' nu nog verstaanbaar kan maken tot ver over de grenzen van zijn regio?

H.: Inderdaad hangt die verstaanbaarheid samen met de verwantschap tussen de hoofd-dialekten van het Germaans.

De oudste groep wordt gevormd door het Gotisch, dat stamt uit de 4e eeuw en een vroege vorm weergeeft van de Germaanse talen. Daarom moeten alle Germanisten Gotisch studeren. Het werd tot in de 16e eeuw nog gesproken in de Russische Krim en is thans een dode taal.

Naar gelang van de moderne taal waarin men zich wil specialiseren, moet men zich voorts verdiepen in één van de volgende hoofd-dialekten:

□ Oud-Noors (waartoe behoren Oud-Noors, Oud-Deens, Oud-IJslands);

□ Oud-Saksisch;

□ Oud-Engels (Angelsaksisch);

□ Oud-Fries;

□ Oud-Hoogduits.

Voor de hele groep kan men zich specialiseren aan het Oud-Germaans instituut te Utrecht.

Omdat er tussen deze hoofd-dialekten grote parallelen bestaan, kan men zich vanuit elk van deze basis-talen gaan bezig houden met het Oost-Nederlands (c.q. Twents) van de Middel-eeuwen.

VERGELIJKEND ONDERZOEK

TP: Kunt U ons enkele voorbeelden geven van oude Twentse namen, die in meerdere hoofd-dialekten voorkomen?

H.: In Noord-Twente ligt het kerkdorpje Vasse, dat in een

tiende eeuws handschrift van het klooster Werden staat vermeld als 'Fahsi' (spreek uit: 'Faksi'). Ook in Denemarken bestond de plaatsnaam 'Faksi' (thans: 'Fakse'), terwijl in Engeland de plaatsnaam 'Halifax' voorkomt. We weten, dat met het Oud-Engelse woordje 'feax' een ruige grassoort werd aangeduid. Het bestaan van de plaats Vasse in Twente bewijst, dat deze grassoort dus ook hier zo genoemd werd.

Op soortgelijke wijze houden de plaatsnamen Bentelo en Bentheim verband met een andere grassoort, te weten bent- (thans: (bunt-)gras, een lang, spichtig gewas. Hun Engelse synoniemen

NAAMKUNDE

zijn de plaatsnamen Bentley en Bentham.

Een ander geval levert de plaatsnaam Borne, in 1206 geschreven als 'Burgunde'. In Engeland kent men de stad Brentford, gelegen bij de rivier de Brent, in 959 'Braegente'; (een 'ford' of 'voorde' is een doorwaadbare plaats). Voorts vindt men in Duitsland de plaatsnaam Bregenz.

Zowel 'Brent' als 'Bregenz' zijn afgeleid van een Keltische vorm: 'briganti'; (tot de Kelten worden o.a. de Ieren gerekend). De Germaanse vorm was 'burgund'. In Zweden kent men de plaats Borna, ook wel Borgunde genoemd. Al deze plaatsnamen hebben dus een gemeenschappelijke stamvader. [zie verder blz. 4]

Twentse Post

Hoofredakteur: J.W.M. GIGENGACK

Drukkerij, Redactie en Administratie:

TWENTSE POST, Beekstr. 5, Hengelo (O.)

Telefoon: 17987 - Postgiro: 820018

Leesgeld f 3.50 per half jaar. Los nr. 75 ct.

Advertentie-tarieven op aanvraag. Copyright Uitg.

VERVOLG BLZ. 3 NAAMKUNDE

Volgens mij betekent 'Burgunde' 'de Grote Rivier'. Weliswaar is de Bornse Beek bepaald geen grote waterstroom, maar wel is bekend, dat de bedding ervan vroeger veel breder is geweest. Er heeft een Keltische godin bestaan, genaamd 'Brigantia' ofwel: 'de Grote'. Kenners van de mythologie moeten nu maar uitmaken, of de Bornse Beek kan zijn genoemd naar een watergodin. In het laatste geval zal deze waterloop niet groot van omvang zijn geweest, maar groot vanwege goddelijke macht.

TP: Heeft dit vergelijkend onderzoek U al eerder gewezen op gewijde heidense plaatsen in Twente?

H.: Usselo bij Enschede (in het Twents: 'Ossel') is een heilig bos geweest. 'Os' was in de Middeleeuwen 'Oos' en is ontstaan uit 'Ans', dat God betekent. De plaatsnaam van deze Twentse buurtschap is direkt verwant met de Noorse hoofdstad Oslo. Wanneer 'n plaats 'heilig' wordt genoemd, blijkt zij een christelijk verleden te hebben, zoals Heilo (bij Alkmaar), dat Heiligerloo of heilig bos betekent. Maar is een plaatsnaam afgeleid van 'wia', zoals het Overijsselse plaatsje Wijhe, dan hebben we met een heidense offerplaats te maken.

TP: De naamkundige reikt dus dikwijls de hand aan andere wetenschapsbeoefenaars?

H.: In het geval van de plaatsnaam Borne ('Grote Rivier' of 'Machtige Stroom') is inderdaad het laatste woord aan de mytholoog of de geoloog, die aan de hand van de mythen of van de bodemgesteldheid het onderzoek van de naamkundige kan afronden. Een andere keer is het de historicus of een kenner van de flora en fauna, die zijn kennis kan doen gelden.

Vroeger heeft men wel gedacht, dat het voorkomen van dubbele

plaatsnamen (zoals Geesteren in de gemeente Tubbergen en Geesteren in de gemeente Borculo) samenhang met migratie. Laten we zeggen 'n verre Twentse voorvader uit Geesteren die verhuisde naar Gelderland en zijn nieuwe woonplaats toen ook maar Geesteren noemde. Maar dat is natuurlijk wel wat al te simplistisch gedacht. Kijk, ik fiets niet naar Geesteren in Twente en naar Geesteren in Gelderland om te onderzoeken, of in beide plaatsen ook werkelijk 'geest-gronden' worden aangetroffen. Zoiets laat ik gaarne over aan een bodemkenner. Als naamkundige ben ik er niettemin zeker van, dat in beide gevallen eenzelfde landschappelijke situatie ten grondslag lag aan het ontstaan van de plaatsnaam Geesteren.

DIENSTVERLENING

TP: Staat de dienstverlening aan andere wetenschappen centraal bij het wetenschappelijk onderzoek der eennamen?

H.: De bekoring van dit werk ligt voor mij in het speuren, het steeds weer ontdekken van nieuwe taalverschijnselen en die te verklaren. Voorts is het bijzonder plezierig je kennis over te dragen: in begrijpelijke termen en smakelijke vorm, wanneer het om populaire publikaties gaat. En strikt disciplinair, wanneer het wetenschappelijke publikaties betreft. Want alles wat ik als naamkundige beweer, berust op studie.

Het dienstverlenend aspect is een min of meer toevallig gevolg van je arbeid. Er bestaan weinig stukken, die zijn geschreven in de hoofd-dialekten. Er is dan ook dikwijls gebrek aan oud tekstmateriaal. De naamkunde wordt dan ook wel gezien als nieuwe bron om oud taalmateriaal te krijgen.

Nu we 't echter toch over dienstverlening hebben, mogen we zeker niet diegenen vergeten, welke zich bezig houden met het verzamelen van oude en huidige veldnamen of namen van boerderijen. Vooral in deze tijd van ruilverkavelingen en stadsuitbreidingen is het van groot belang dat mensen, die ter plaatse bekend zijn, zich met dit werk belasten. Hetzelfde geldt voor het verzamelen van bijnamen. Voor latere studie kan dat zeer nuttig zijn. En het zijn deze werkers, die waardevolle diensten bewijzen aan de naamkundige en diens wetenschap.

Dancing »De Kei« Oldenzaal

Uniek in Twente
Vier bars, twee dans-
zalen, twee orkesten.
Iedere Zaterdag en
Zondag dansen.

Spaar mee bij de Boerenleenbank

Boerenleenb. 'Twentezoom'
MET KANTOREN TE DE LUTTE
OVERDINKEL, GLANERBRUG
Hoge rente voor al Uw ingelegde spaar-
gelden. Lage hyp.- en voorschot-rente

BOERENLEENBANK
**Lattrop
Tilligte**

Spaarbank — Alle Bankzaken

BOERENLEENBANK
Saasveld
Hoogste spaarrente, Voordelige voorschot- en
credietleningen. Verzorgt al Uw Bankzaken.

Sparen bij de
**Boerenleenbank
OOTMARSUM**
•
voor vakantiereizen
en alle verzekeringen

**Boerenleenbank
ROSSUM**
Verzorgt alle bankzaken

BOERENLEENBANK
Albergen-Fleringen
De SPAARBANK voor stad en land
Maak gebruik van lopende rekeningen
Alle inlichtingen aan de bank

**Boerenleenbank
Denekamp**
de bank
voor iedereen

Spaar bij de
**BOERENLEENBANK
Haaksbergen**
de spaarbank
voor iedereen

BOERENLEENBANK
OLDENZAAL

■ Rente 4-7 1/2 pct.
■ De spaarbank voor iedereen

alle financieringen

3 kantoren — Tel. 4266

BOERENLEENBANK
HENGLO

KANTOREN: Achterhoekse Molenweg 64
Brinkstraat 20 (Markt)
J. Haydnlaan 48
Koekoekweg 34
Steenbakkersweg 1

Deurningen Hoofdstraat 19 Beckum Beckumerachtw. 43

Spaarbank - Alle bankzaken
Alle verzekeringen

bouwen
is
vertrouwen

**NV. G. H. VOS
OLDENZAAL**

SIERS'

Aannemer van kabel-, gas- en waterleidingwerken
Tevens montage en lassen van kabels en leidingen

BUIZEN- EN KABELLEGEDRIJF N.V.
OLDENZAAL

KEIZERS'

loodgieters- en gasverwarmingsbedrijf
Oldenzaal NV

hengelo

Verschijnt in februari:

B. PLEGT

„Oet et oale dorp”

(een der belangrijkste boeken in het Twents en over de Twentse volksaard).

Verschijnt in april:

A. BUTER

„Portret van Delden”

(een veelzijdige benadering van Delden's historie).

Intekenprijs f 17,50 (na versch. 20,50)

bestellen bij:

h.wichems & zn.
boekhandel - Kantoorinrichting
MARKTSTRAAT 23, HENGELO (O.) TEL. (05400) 13188

• MEUBELEN
• TAPIJTEN
• BEDDEN
PETRI
voor de moderne
woninginrichting!
MARKTSTR. 15

Het beste adres voor:

**GEDISTILLEERD, WIJN, BIER,
LIKEUR, LIMONADE**

Fa. Jac. Krabbenbos
Molenstraat 18

COOP

RAIFFEISENBANK
Parallelweg 1.5. Hengelo Tel. 10061
Bijkantoren: Oldanz.str. 168, Beukweg 81
en Oelerweg 28.

H. J. Krakors
AANNEMERSBEDRIJF

Tel. Hengelo 12964

Nieuwbouw, Onderhoud en Betonwerken

BEHANG EN VERF

Fa. Wed. J. Walhof

Dorpsmatenstraat Hengelo

GAAS- EN HEKWERKEN

Leveren en plaatsen afasteringen. Alle materialen ook los verkrijgbaar. Gedrukt geweven- en harmonikagaas etc.

— RUEPERT N.V. —

Willemstraat 72-78 - Tel. 12537 - Hengelo

VERLICHTING

v. Merksteijn

Burg. Jansenplein 35 - Tel. 18556

**Nu ook Alfa-Romeo
in Hengelo-omgeving**

AUTOMOBIELBEDRIJF ERNE
Deldenerstr. 42, Tel. 12120

**Autospuitinrichting
BEVELSBORG**

Ingericht met moderne AUTOSPUIT- en
MOFFELCABINE
BINNENHAVEN 68 TEL. 14432

SINDS 1845:

Van Wezel

Transport — Montage

Kraanverhuur

Tel. Hengelo 19541
Tel. Amersfoort 11333

„Wiej veurt van allens”

VOLKSWAGEN

Onderhoud - Service - Verkoop

AUTO-
BEDRIJF **HUISKES NV**
Deldenerstr. 134 - Hengelo

almelo

Exclusieve Herenkleding

Oostvogel

Sinds
1795

CITY-PROMENADE 63 - ALMELO

In vroeger dage daansen de leu op
de dell' n veertoer. Weer vól later
'n zeuvsproonk. Rechtervoortfoxtrot,
wals en cha cha cha in niejmoedse
daanschole:

Wim POLMAN

Ootmarsumsestraat 26 - Tel. 4880

Het Twentse Serviezenhuis

Heeringa & Co

Grotestr. 79, ALMELO

Wedgwood, Spode,
Royal - Copenhagen

**HOTEL-CAFÉ-RESTAURANT
de Mooie Vrouw**

(TEVENS BENZINE-STATION)

Een van de oudste zaken in Twente
OOTMARSUMSESTRAAT 488 - ALMELO

wij zijn gespecialiseerd in alle
voorkomende drukwerken zoals

- familiedrukwerk
- periodieken
- blocs enz.

DRUKKERIJ

landhuis

■ VEEVOEDER
■ KUNSTMEST EN
■ LANDBOUW-
[BENODIGDHEDEN
in de beste kwaliteiten !!!

Door grote
omzet
lege prijzen
bij:

**A.B.T.B.
ALMELO**

Olympia
Tel- en Schrijfmachines
G. H. v. d. VEEN
Grotestr. 104 Tel. 12666

CHEMISCH REINIGEN

In één dag klaar
Beler - Vligger - Goedkoper

Tempo Rohofstraat 2
Telef. 14354
(FILIAAL: Wed. Valduis, Ootm.str. 276)

Bondsspaarbank

Nutsspaarbank

voor al uw BANKZAKEN

Kantoren te Almelo, Wierden,
Vriezenveen, Rijssen, Nijverdal en
Borne

Diverse plaatsen

C.I.V. LANDBOUWERSBELANG

Haaksbergen

C.L.O.-mengvoeders

Ruwvoeders

Brandstoffen

Elke gemotoriseerde weg-
gebruiker tankt bij voorkeur
vloeibare brandstof bij:

„Total-Bornerbroek”

omdat hij dan

- zuinig en voordelig rijdt
- met soepel lopende motor
- die het volle vermogen behoudt

DENKT BIJ HET OPLOSSEN
VAN UW PROBLEEMEN

RUIMTEVERWARMING
OOK AAN AARDGAS

Gem. Energiebedr. Rijssen

COOP. ZUIVELFABRIEK

**De Eendracht
ROSSUM**

Het beste adres voor alle zuivelprodukten

Coöperatieve Raiffeisenbank

MARKELO

de bank waar U 't beste zit

„de kop'ren smorre”

Twents ethoes in Maarkel
an de grote weg van Hengel naar Deemter
[Twentse specialiteiten]

**Hotel
Haarhuis
Zenderen**
In 't herte van Twente

**Coop. Landbouwvereniging
— West-Twente —**

met vestigingen te
MARKELO en GOOR

Mengvoeders onder C.L.O.-
contrôle, Meststoffen, Brand-
stoffen, Bestrijdingsmiddelen.

PORTJE

Deldenerstraat 8
Hengelo (O.)

BLOEMSIERKUNST

K. Hunia & Zn.

Tuindorpstraat 38, Tel. 12751

Voor het inrichten
van Uw woning:

Woninginrichting **Frans Tanke**

Weemenstraat 61, - Tel. 12862, - Hengelo (O.)
Zie overzichtelijke etalages en 3000 m² showroom

Voor uw cursus Steno, Typen, Ta-
lencorresp., Avond-Mavo, Middenst.,
Privé-secretaresse, Boekhouden naar:

V.T.S. Steynstr. 51-53
Tel. 12406

DAMES-, HEREN-,
KINDER-PYAMA'S
EN -ONDERGOED,
SCHORTEN, ENZ.
Altijd goedkoop

VERSTEEG's veerve
veur hoes en earve

Sloetsweg 382

Hengelo (O.) — Tel. 12207

H. ter Braak

Gasconvectoren, Haarden, Electro-
en Sanitair

Borassestraat 24 Tel. 16137

HET SPEELGOEDPALEIS

Teutelink

Enschedeeseistr. 22, Hengelo

SPAR

MORSINK
SOLASPECIALZAAK

Weemenstr. 6, Tel. 17832 Hengelo

Automobiëlbédrijf

Van Laar

en

Feijten

Enschedeeseistr. 127 • Tel. 13983 • Hengelo

DAF

Broekhuis

de boekhandel

met de grote keuze!

Enschedeesestraat 19 - Hengelo

Voor al uw
elektrische installaties
op elk gebied

N.V. Electro

Techn. Bureau

v/h Sterckel

KOEKOEKSWEG 49, HENGELO

Hannink

Timmerfabriek NV

Hengelo (O.) — Tel. 13701

Levering van:

kozijnen, ramen, deuren, trappen
enz. voor utiliteits- en woningbouw

Makelaarskantoor

ROTTINK N.V.

Deldenerstraat 36-38, Telefoon 13041, Hengelo (O.)

VASTE GOEDEREN ♦ ASSURANTIËN ♦ HYPOTHEKEN

TP
WEGWIJZER

oldenzaal

GESCHENKBON

G. Morselt fl.

Zoveel schitterende geschenken...
En evenzoveel verschillende smaken.
Geef een geschenkbond.
Blij met een geschenkbond
G. Morselt

ERRES PHILIPS
TELEVISIE
Ben Lansink Oldenzaal
Grotestr. 20 Tel. 2981

HET MEEST GESORTEERD
IN WIJN EN GEDISTILLEERD
Slijterij en Wijnhandel
De Maangracht
Houwerstraat 43 - Tel. 2592 - Oldenzaal

Zeker is savor - drink
„De Monnik” jenever!
Distilleerderij Oldenzaal

CAROUSSEL
* BAR *
de zaak
waar het altijd kermis is!

Wij zijn ruim gesorteerd in:
Grammofoonplaten
Zowel modern als klassiek.
fa. H. J. v. d. Maagdenberg
Bisschopstr. 46 - Telef. 2266

KORMELINK
OLDENZAAL
JUWELIER - HORLOGER - OPTICIEN

Voor
een deskundig uitgewerkte
C.V.-installatie
E. HEIDEMANN & Zn
Boterstraat 13-15, tel. 2077
Eekboerstr. 71, tel. 2708; b.g.g. 2349
OLDENZAAL

LIJNDIENSTEN
Oldenzaal - Denekamp - Grens - Nordhorn
MODERNE TOURINGCARS
Uitgebreid reizenprogramma

HAVER
Woninginrichting
de zaak met meer
dan 150 toonkamers

Alle uitgaven betreffende Twente
steeds voorradig bij
BOEKHANDEL
BRUGGEMAN
Grotestraat 5 Tel. 2029 Oldenzaal

TELGENKAMP's
ZAADHANDEL - Molenstr. 6
Het adres voor tuin-, bloem-
en landbouwzaden, bestr.midd.

Het adres voor **haantjes**
en natuurlijk ook andere
lekkere hapjes is
GROBBE
Snackbar - Boterstr. 35, Tel. 3245 - Automatiek

UITGELEZEN VOEDERSOORTEN voor
uw vogels, duiven en andere huisdieren!!
"KENNER"-VOGELVOER
Verder alles voor Uw tuin!!
HAND- EN TUINGEREEDSCHAPPEN
(Compost, Dömmest)
A.B.T.B. Molenstr. 41, Tel. 2071
OLDENZAAL

napoleon
BAR
Voor gezelligheid en sfeer! Wim Keizer
Marktstr. 6

Natuursteenbedrijf
Onclin
Schuttersveldstr. 10, Tel. 05410/4743. Oldenzaal
Specialiteit in Openhaarden, Hallen,
Vensterbanken, Grafwerken etcetera.

„Doe 't zelf”
met onze Gereedschappen
en U bent veel voordeliger uit!
fa. Groensmit
de grootste sortering, de laagste prijzen
Boterstr. 1, Tel. 2484, Oldenzaal

KIP	KIP	KIP
regelt Uw schade	deukt Uw auto uit	spuit Uw auto

AUTOSPUITBEDR./UITDEUKINR.
Esstraat 6 - Tel. 2251 - Oldenzaal

G. Poorthuis
Uw adres voor al Uw schoenen; (da-
mes, heren en kinder.). Vakkundige Rep.
Steenstraat 13 - Tel. 3005 - Oldenzaal

KISTEMAKER
WONINGINRICHTING
GROTESTR. 1 - KERKSTR. 10 - OLDENZAAL

voor keukens
Oldenzaalse Bouwmaterialen-
handel N.V.

enschede
oostvogel
sinds
1795
ENSCHDE
Haverstraatpassage 1-3

A. v. d. Leest Radio
Enschede Televisie
Radio onderdelen - Elektrotechnische artikelen
Erkend reparateur en installateur
OLDENZAALSESTRAAT 39 - TEL. 10688

ADVERTEREN IS ETALEREN

WRIVEX
MOTOR OIL
VLUTERS'
handelsonderneming
Oldenzaal

ook U viert het echte
Twentse Carnaval
in de zalen van
Roord
CAFÉ
RESTAURANT
DANCING
(ook Dinsdag 15 febr. vanaf 2 uur muziek
Trio Car Tossaram)

Voor een goede ge-
bruikte automobiel:

N. v. Olde Monnikhof
Oldenzaal
Tel. 4461

BRÖCKING'S
GROOTHANDEL
Richt van schoermes tot schoorsteen uw
kapsalon in. ♦ Eekboerplein 4, Oldenzaal

Door de eeuwen heen een meubel-
stuk, dat sfeer geeft in elk Interieur.
Permanente expositie in onze toon-
zalen van vele modellen Gelderse
kussen- en rankenkasten
Smellink - Oldenzaal

VéGé
voor uw levensmiddelen
guller met zegels... guller met guldens
Op VéGé-artikelen steeds
10 % kort. in goldzegels

Voor herenkleding
het beste bij **Besters**
Van Loenshof 12, Enschede

Fijnhout- en Triplexhandel
Fa. W. LANGE
Spelbergsweg 37, Tel. 4538
levert: Fijnhout, Triplex, Hard- en
zachtboord, Vlas- en spaanplaat enz.

FOTO **GOBO** FILM
Van Loenshof 10 Tel. 16271
Filiaal: Oltmofensingel 37 Tel. 16118

SERIE
Vroeger en nu
Verschenen: Borne, Dene-
kamp, Goor en Losser.
Nu ook verschenen Haaksbergen
PER DEEL II, 90
UITGEVERIJ de Klomp 22
WITKAM ENSCHDE

JULO Motor defect?
naar **JULO**
direct!!!
Pyramontstraat 15-19
ENSCHDE

Machinefabriek
ARENS & Zn
tandwielen
Perikweg 52

N.V. Aanneming-Mij. v.h.
H. W. TE PAS
Enschede
Burgerlijke en Utiliteitsbouw
Gewapend Betonbouw
Grond- Water- en Wegenbouw

DIVERSE
PLAATSEN

- **Denekamp** -
Natuur Hist. Museum, Watermolen,
Kasteel Singraven, Verwarmd Open-
luchtbad, Manege, Bos en Heide,
VACANTIEoord
biedt tevens gunstige gelegenheid voor
INDUSTRIEVESTIGING
Voordelig terrein, ruime arbeidsmarkt, bevolking
volkomen industrie-mind. Incl. bij het Gem.huis.

Speciale
reparatie-afdeling
Antieke Uurwerken.
TH. BUDDE
JUWELIER-ANTIQUAIR
OOTMARSUM
Marktstr. 10 - Tel. 05419/261

de manleu bint
't best op her
[gemak
as ze rookt van
BLOOMEN'S
[TABAK
OET OOTMOSKE

Hulshof
OOTMARSUM
De
schoenenzaak
met
royale keus